

Dr. SEMİH SIRRI ÖZDEMİR

Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Ticaret Hukuku Anabilim Dalı

**İŞ ADAMI KARARI İLKESİ
(BUSINESS JUDGMENT RULE) VE
TÜRK HUKUKUNDA UYGULANABİLİRLİĞİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ	1
I. KONUNUN TAKDİMİ	1
II. KONUNUN SINIRLANDIRILMASI VE İNCELEME YÖNTEMİ.....	5

Birinci Bölüm

“İŞ ADAMI KARARI İLKESİ” KAVRAMINA GENEL BİR BAKIŞ

I. İŞ ADAMI KARARI İLKESİ KAVRAMI	7
A. Terminoloji	7
1. Kanun Gerekçesi'nin Değerlendirilmesi.....	9
2. Terminoloji Önerisi	11
B. Tarihsel Gelişim	14
C. Tanımı ve Hukuki Sonuçları	16
1. Tanım	16

2. Hukuki Sonuçlar.....	20
D. Hukuki Niteliği.....	23
II. İŞ ADAMI KARARI İLKESİNİN TEORİK TEMELLERİ.....	25
A. Anonim Şirketlerde Farklılaşan Menfaatler Sorunu	25
1. Anonim Şirkette “İlgili Menfaat Sahipleri”	26
2. Anonim Şirkette Farklılaşan Menfaatler Sorunu	28
3. Menfaat Farklılaşması Sorununun Anonim Şirket Üzerindeki Etkileri.....	33
B. Hukuki Yaptırım ve Önleyicilik İlişkisi.....	34
C. İhlallerin Önlenmesine İlişkin Yöntemler	38
1. Denetime Dayalı Önleyicilik.....	39
2. Düzenlemelere Dayalı Önleyicilik.....	41
D. İhlallerin Önlenmesi Açısından İş Adamı Kararı İlkesinin Katkıları.....	43
III. İŞ ADAMI KARARI İLKESİNİN YERİNDELİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETİDEKİ GÖRÜŞLER	46
A. Gerekçeler	47
B. Eleştiriler	50

İkinci Bölüm

ABD HUKUKUNDA İŞ ADAMI KARARI İLKESİ VE KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTAKİ BENZERİ UYGULAMALAR

I. İŞ ADAMI KARARI İLKESİNİN UYGULANMA KOŞULLARI	53
A. Şirket Faaliyetlerine İlişkin Bir Kararın Mevcudiyeti.....	53
B. Takdir Yetkisinin Kötüye Kullanılmaması	56
C. Kararın Belirli Aykırılıkları Taşımaması.....	58
1. Genel Olarak.....	58
2. Dolandırıcılık.....	60

3. Kanuna Aykırılık	61
4. Ultra Vires İlkesinin İhlali	63
5. Şirket Kaynaklarının İstif Edilmesi	65
II. İŞ ADAMI KARARI İLKESİNE İLİŞKİN KARİNENİN UNSURLARI VE DAVACININ İSPAT YÜKÜ	68
A. Karinenin Unsurları	68
1. Genel Olarak.....	68
2. İyi Niyetli Davranma Yükümü.....	69
a. İyi Niyet ve Sadakat Yükümleri Arasındaki İlişki	71
b. İyi Niyetli Davranma ve Sadakat Yükümlerinin İş Adamı Kararı İlkesi Açısından Birlikte Değerlendirilmesi.....	74
3. Özen Yükümü	75
a. Bilgi Sahibi Olma Yükümü ile İlişkisi	75
b. Özen Yükümüne İlişkin Ana Esaslar	77
c. Van Gorkom Kararı ve Hukuki Sonuçları	79
4. Şirket Menfaati Doğrultusunda Davranma Yükümü	82
B. Davacının İspat Yükü	85
III. İŞ ADAMI KARARI İLKESİ İLE DİĞER DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	91
A. Yargılamada Kullanılan Farklı Değerlendirme Ölçütleri	91
B. Davranış ve Sorumluluk Kıstasları Arasındaki Ayrım.....	95
C. İş Adamı Kararı İlkesinin Hukuk Sistemindeki Konumu.....	97
IV. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTAKİ BENZERİ DÜZENLEMELER	101
A. Alman Hukukundaki Düzenlemenin Ana Esasları	101
1. Düzenlemenin Gerekçeleri	101
2. Düzenlemenin Ana Esasları.....	105
3. ABD Hukuku İle Arasındaki Temel Farklar	109
B. Avrupa Birliği Üye Ülkelerinde İş Adamı Kararı İlkesinin Uygulanmasına Yönelik Düzenlemeler	113

Üçüncü Bölüm**TÜRK HUKUKUNDA İŞ ADAMI KARARI
İLKESİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ**

I. TÜRK HUKUKUNDA YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN YÜKÜMLÜLÜK VE SORUMLULUKLARI.....	117
A. Genel Olarak.....	117
B. Yönetim Kurulu Üyelerinin Yükümlülükleri.....	118
1. Özen Yükümü	121
a. Tebirli Yönetici	122
b. Tedbirli Davranış ve Basiretli Davranış Kavramları.....	124
2. Sadakat (Bağlılık) Yükümü.....	129
a. Şirket Menfaati Kavramı	130
b. Dürüstlük Kuralına Uyma Borcu	135
C. Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumlulukları.....	136
II. 6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU'NUN İŞ ADAMI KARARI İLKESİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	140
A. Türk Ticaret Kanunu Genel Gereğesi'nin Değerlendirilmesi ..	141
B. Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Değerlendirilmesi	148
1. Genel Olarak.....	148
2. İspat Yükü.....	150
3. İş Adamı Kararı İlkesinin Uygulanabilirliği	152
C. Türk Ticaret Kanunu'nun Değerlendirilmesi.....	155
III. İŞ ADAMI KARARI İLKESİNİN TÜRK HUKUK SİSTEMİNDE UYGULANMASININ OLASI ETKİLERİ.....	161
A. Türk Hukukuna Katkısını Sınırlayabilecek Nedenler.....	161
B. Türk Hukukuna Sağlayabileceği Olası Katkılar	166
IV. İŞ ADAMI KARARI İLKESİNİN TÜRK HUKUKUNDAKİ UYGULAMASINA YÖNELİK ÖNERİLER	172
A. Genel Bakış	172
B. Düzenleme Önerisi	174

SONUÇ.....181

KAYNAKÇA 185